
ETNOLINGWISTYKA

PROBLEMY JĘZYKA I KULTURY

37

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
Wydział Filologiczny
Komisja Etnolingwistyczna
Przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów
Komisja Etnolingwistyczna Komitetu Językoznawstwa PAN

Redaktor w latach 1988–2018

JERZY BARTMIŃSKI

Redaktor naczelny

STANISŁAWA NIEBRZEGOWSKA-BARTMIŃSKA

Zastępca redaktora naczelnego

ADAM GŁAZ

Sekretarz

MARTA NOWOSAD-BAKALARCZYK

Kolegium redakcyjne t. 37.

ANNA PAJDZIŃSKA, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska

ALENA RUDENKA, Instytut Sławistyki PAN, Warszawa, Polska

Rada naukowa

JAN ADAMOWSKI, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska

DEJAN AJDAČIĆ, Uniwersytet Gdański, Polska

YAKUBU MAGAJI AZARE, Bayero University, Nigeria

ELENA BEREZOVIČ, Uralski Uniwersytet Federalny, Jekatierinburg, Rosja

FELIKS CZYŻEWSKI, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska

DAVID SCOTT DANAHER, Uniwersytet w Wisconsin-Madison, USA

ALOJZAS GUDAVIČIUS, Uniwersytet Szawelski, Litwa

ALEKSEJ JUDIN, Uniwersytet w Gent, Belgia

ALLA KOZHINOWA, Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków, Polska

ROMAN LEWICKI, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska

CARSTEN LEVISEN, Uniwersytet Roskilde, Dania

SVITLANA MARTINEK, Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki, Ukraina

MICHAEL J. MIKOŚ, Uniwersytet Wisconsin, Milwaukee, USA

JONATHAN ROPER, Uniwersytet w Tartu, Estonia

SVETLANA TOLSTAJA, Rosyjska Akademia Nauk, Moskwa, Rosja

JAMES WILLIAM UNDERHILL, Uniwersytet w Rouen, Francja

IRENA VAŇKOVÁ, Uniwersytet Karola, Praga, Czechy

ANNA WIERZBICKA, Australijski Uniwersytet Narodowy, Canberra, Australia

JÖRG ZINKEN, Instytut Języka Niemieckiego, Mannheim, Niemcy

ETNOLINGWISTYKA

PROBLEMY JĘZYKA I KULTURY

37

Lublin 2025

Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

Dejan Ajdačić (Uniwersytet Gdański, Polska), YAKUBU MAGAJI AZARE (Bayero University, Nigeria), PIOTR BALCEROWICZ (Uniwersytet Warszawski, Polska), DOROTA BRZOZOWSKA (Uniwersytet Opolski, Polska), IWONA BURKACKA (Uniwersytet Warszawski, Polska), ANASTASIIA CARISIO (Uniwersytet Complutense, Madryt, Hiszpania), ZOFIA CYGAL-KRUPA (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska), WALDEMAR CZACHUR (Uniwersytet Warszawski, Polska), STANISŁAW DUBISZ (Uniwersytet Warszawski, Polska), MAREK DZIEKAN (Uniwersytet Łódzki, Polska), ANNA ENGELKING (Polska Akademia Nauk, Warszawa, Polska), ROMAN GAWARKIEWICZ (Uniwersytet Szczeciński, Polska), AGNIESZKA GICALA (Uniwersytet Pedagogiczny Komisji Edukacji Narodowej, Kraków, Polska), Michał Głuszkowski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń, Polska), MICHAŁ GRECH (Uniwersytet Wrocławski, Polska), BEATA GROCHALA (Uniwersytet Łódzki, Polska), JUSTYNA IGNATOWICZ-SZLACHTA (Uniwersytet Warszawski, Polska), IRENA JAROS (Uniwersytet Łódzki, Polska), JOANNA JUREWICZ (Uniwersytet Warszawski, Polska), IRENA KAMIŃSKA-SZMAJ (Uniwersytet Wrocławski, Polska), KATARZYNA KŁOSIŃSKA (Uniwersytet Warszawski, Polska), TOMASZ LISOWSKI (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań, Polska), MAREK ŁAZIŃSKI (Uniwersytet Warszawski, Polska), SVITLANA MARTINEK (Uniwersytet Lwowski im. Iwana Franki, Ukraina), EWA MASŁOWSKA (Polska Akademia Nauk, Warszawa, Polska), JOLANTA MAZURKIEWICZ-SOKOŁOWSKA (Uniwersytet Szczeciński, Polska), PIOTR MIROCHA (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska), BERNADETA NIESPOREK-SZAMBURSKA (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska), ALEKSANDRA NIEWIARA (Uniwersytet Śląski, Katowice, Polska), KAZIMIERZ OŻÓG (Uniwersytet Rzeszowski, Polska), KATARZYNA PACHNIAK (Uniwersytet Warszawski, Polska), EWA RUDNICKA (Uniwersytet Warszawski, Polska), AHMAD SHEHU (Kaduna State University, Nigeria), HALYNA SHUMYTSKA (Uniwersytet Narodowy w Użhorodzie, Ukraina), DOROTA SZAGUN (Uniwersytet Zielonogórski, Polska), JOLANTA SZPYRA-KOZŁOWSKA (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), KAMILA TERMIŃSKA (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska), LUCYNA WARDĄ-RADYS (Uniwersytet Gdański, Polska), PRZEMYSŁAW WIATROWSKI (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań, Polska), VIOLETTA WRÓBLEWSKA (Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń, Polska), GRAŻYNA ZARZYCKA (Uniwersytet Łódzki, Polska), DOROTA ZDUNKIEWICZ-JEDYNAK (Uniwersytet Warszawski, Polska), LECH ZIELIŃSKI (Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń, Polska), MAGDALENA ZYGA (Uniwersytet Szczeciński, Polska)

Redakcja wydawnicza

ADAM GŁĄZ

STANISŁAWA NIEBRZEGOWSKA-BARTMIŃSKA

MARTA NOWOSAD-BAKALARCZYK

Projekt okładki i stron tytułowych

JERZY DURAKIEWICZ

Skład

ARTUR DROZDOWSKI

Wydanie czasopisma zostało sfinansowane przez Uniwersytet Marii-Curie Skłodowskiej w Lublinie.

Wersja elektroniczna dostępna na stronie: journals.umcs.pl/et

© Wydawnictwo UMCS, Lublin 2025

ISSN 0860-8032

e-ISSN 2449-8335

Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

ul. Idziego Radziszewskiego 11, 20-031 Lublin

tel. 81 537 53 04

www.wydawnictwo.umcs.eu

e-mail: wydawnictwo_sekretariat@mail.umcs.pl

Dział Handlowy

tel./faks 81 537 53 02

Księgarnia internetowa: www.wydawnictwo.umcs.eu

e-mail: wydawnictwo@umcs.eu

SPIS TREŚCI

I. ROZPRAWY I ANALIZY

1. Anna Pajdzińska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), Jurij Derenikowicz Apresjan, czyli jak sprostać swoim czasom / Yuriy Derenikovich Apresyan, or How to Live Up to One's Time.....	11
2. Piotr Sobotka (Instytut Slawistyki PAN, Warszawa, Polska), Pojęcie i miejsce pragmatyki w koncepcji integralnego opisu języka Jurija Derenikowicza Apresjana / The Concept and Role of Pragmatics in Yuriy Derenikovich Apresyan's Integrated Theory of Linguistic Description.....	29
*	
3. Jan Kajfosz (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska; Ostravská univerzita, Czechy), Między etnolingwistyką a fenomenologią, czyli o wzajemnej przekładalno- ści językowo konstruowanych światów doświadczanych / Between Ethnolinguistics and Phenomenology, or the Mutual Translatability of Linguistically Constructed Experienced Worlds.....	45
4. Marek Cieszkowski (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz, Polska), Duch i kultura w języku. O myśleniu etnolingwistycznym Karla Vosslera / The Spirit of Language in Civilisation: Karl Vossler's Ethnolinguistic Thinking	61
*	
5. Stana Ristić (Institut serbskogo jazyka SANU, Belgrad, Serbija), Ivana Lazić Konjik (Institut serbskogo jazyka SANU, Belgrad, Serbija), Кон- цепт ДОМОВИНА (РОДИНА) в единой концептосфере с концептами ДРЖАВА (ГОСУДАРСТВО) и НАРОД (НАРОД) / The Serbian Cultural Concept ДОМОВИНА (HOMELAND) and Its Relationship in the Conceptual Sphere with ДРЖАВА (STATE) and НАРОД (NATION/PEOPLE).....	77
6. Marius Smetona (Uniwersytet Wileński, Litwa), OJCZYZNA w języku i kultu- rze litewskiej / HOMELAND in the Lithuanian Language and Culture.....	95
7. Ewa Białek (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), Koncept POLSKOŚĆ w ujęciu etnolingwistycznym / The Polish Cultural Concept of POL- SKOŚĆ (POLISHNESS) in Ethnolinguistic Perspective.....	111
8. Katarzyna Stadnik (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Poland), Linguistic worldview, literature and literary translation: The category MOTHER in Alice Munro's <i>The Peace of Utrecht</i> and its Polish translation / Językowy obraz świata, literatura i przekład literacki. Kategoria MATKI w utworze <i>The Peace of Utrecht</i> Alice Munro i jego polskim tłumaczeniu	129
9. Karolína Cinkrautová (Czech Academy of Sciences, Czech Language Insti- tute), Anna Christou (Czech Academy of Sciences, Czech Language Institute), Karla Tvrdá (Czech Academy of Sciences, Czech Language Institute), The Concept of ZDRAVÍ [HEALTH] in the Czech Language / Koncept ZDRAVÍ [ZDROWIE] w języku czeskim	147

10. Olena Denysevych (Graduate School for Social Research, Warsaw, Poland), Irena Snikhovska (Zhytomyr Medical Institute of Zhytomyr Regional Council, Ukraine), Ukrainian as Border Protection: A Psycholinguistic Aspect / Język ukraiński jako ochrona granic państwa – aspekt psycholingwistyczny	167
11. Ewa Masłowska (Instytut Slawistyki PAN, Warszawa, Polska), Braterstwo dusz w obliczu tragedii (w dyskursie memowym wywołanym rosyjską inwazją na Ukrainę) / Brotherhood of Souls in the Face of Tragedy: Meme Discourse in the Aftermath of the Russian Invasion on Ukraine	181
12. Beata Raszevska-Żurek (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska), <i>OKRUCIEŃSTWO</i> w dawnej polszczyźnie – pojęcie, wartość – na podstawie rzeczowników <i>okrucieństwo</i> , <i>okrutność</i> / <i>OKRUCIEŃSTWO</i> (CRUELTY) as a Concept and Value in Former Polish: A Study of the Nouns <i>okrutność</i> and <i>okrucieństwo</i>	199
13. Beata Żywicka (Uniwersytet w Siedlcach, Polska), Zmiany w semantyce wybranych nazw regionów i ich mieszkańców w świetle badań ankietowych z lat 1990–2020 (na przykładzie <i>PODHALA</i> i <i>GÓRALA</i>) / Changes in the Semantics of Selected Names of Regions and Their Inhabitants. The Case of <i>PODHALE</i> and <i>GÓRAL</i> (highlander) in Surveys of 1990–2020	215
14. Magdalena Steciąg (Uniwersytet Zielonogórski, Polska), „Robimy paznokcie i rozmawiamy” – metafory konceptualne w triadzie PRACA – ZAWÓD – KARIERA / “We do the nails and talk”: Conceptual Metaphors within the Triad of WORK – PROFESSION – CAREER	233
15. Agnieszka Kijak-Mantas (Uniwersytet w Siedlcach, Polska), Komizm, jego formy i funkcje w „psich wypowiedziach” na Instagramie / Forms and Functions of Humour in “Dog Texts” on Instagram	253
*	
16. Marta Jackowska-Uwadizu (Uniwersytet Warszawski, Polska), Ludzie wielbłądów. Relacja człowiek – zwierzę w językowym obrazie świata Tuaregów / The People of the Camels: Human-Animal Relationship in Tuareg Linguistic Worldview	273
17. Patryk Zając (University of Warsaw, Poland), Hausa Proverbs about Marriage: Cultural Content, Meanings, and Functions / Przysłowia hausa na temat małżeństwa – ich treści kulturowe, znaczenia i funkcje	291
18. Miroslava Gavurová (Institute of British and American Studies, Faculty of Arts, University of Prešov, Slovakia), Articulating the Irrational: Beliefs in Witches in the Šariš dialects / Verbalizując nieracjonalne – wiara w czarownice w dialektach szaryskich	313
19. Sybilla Sonia Daković (Uniwersytet Wrocławski, Polska), <i>Dativ zakletve</i> w kontekście aktu zaklinania się (na materiale języka chorwackiego, serbskiego, bośniackiego i czarnogórskiego) / <i>Dativ zakletve</i> in the Act of Swearing in Croatian, Serbian, Bosnian, and Montenegrin	327
20. Renata Przybylska (Uniwersytet Jagielloński, Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków, Polska), <i>Kukietka</i> ‘rodzaj pieczywa’ w gwarach i w dawnej tradycji ludowej / <i>Kukietka</i> (A Kind of Bread) in Polish Dialects and Old Folk Tradition	343
21. Barbara Żebrowska-Mazur (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska), Polski stereotyp <i>JEDYNAKA</i> utrwalony w tekstach polskiego folkloru / The Stereotype of an Only Child (<i>JEDYNAK</i>) in Polish Folklore	359

II. RECENZJE I OMÓWIENIA

22. Adam Głaz (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), Dyskurs czasu wojny – głosy z Ukrainy: Natalja Izotowa, Serhij Potapenko (red.), *Ukrain'skyj wojennyj dyskurs: polilog žanriw i styliw*, Kyiw: Wydawnyczyj centr KNLU, 2024, 216 s. 377
23. Adam Głaz (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), O języku arabskim – nieeuropocentrycznie: Annette Damayanti Lienau, *Sacred Language, Vernacular Difference: Global Arabic and Counter-Imperial Literatures*, Princeton & Oxford: Princeton University Press, 2023, xxiii + 372 s. 381

III. Z ŻYCIA NAUKOWEGO

24. Elżbieta Janus (Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa, Polska), Anna Pajdzińska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), Listy Marii Renaty Mayenowej i Jurija Derenikowicza Apresjana 385
25. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), Pożegnaliśmy Profesor Jadwigę Puzyninę – badaczkę języka wartości, Dame Orderu Orła Białego 397
26. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), Zmarł Profesor Janusz Siatkowski – polonista i sławista 401

IV. NOTY O KSIĄŻKACH

V. KSIĄŻKI I CZASOPISMA NADESLANE